

Newcastle (Yalancı Tavuk Vebası) Hastalığı

Serbest yaşayan yabani kanatlılar hariç, diğer kanatlılarda Newcastle (Yalancı Tavuk Vebası) hastalığı görüldüğünde, aşağıda belirtilen tedbirler uygulanır.

a) Kanatlılarda Newcastle hastalığı veya şüphesinin olduğunu haber alan hükümet veteriner hekimi derhal hastalık mahalline gider.

b) Hükümet veteriner hekimi hastalık mahallinde gerekli muayene ve epidemiyolojik araştırmaları yapar, hastalığa el koyarak gerekli gördüğü tedbirleri aldirtir ve kesin teşhis için usulüne uygun olarak marazi madde alarak laboratuvara gönderir.

c) Laboratuvar raporuna göre Newcastle hastalığı çıkması durumunda, hükümet veteriner hekimi hastalık çıkış raporunu düzenler, derhal mahalli Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonunu toplar. Komisyon, hükümet veteriner hekiminin raporuna istinaden hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

d) Hastalık çıkan bölgenin giriş ve çıkışlarına “BURADA NEWCASTLE (YALANCI TAVUK VEBASI) HASTALIĞI VAR” yazılı levhalar asılır. Karantinaya alınan bölgeye, kanatlı hayvan ve bunlara ait her çeşit maddenin girişi ve bunların bölgeden çıkışı mahalli Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonunun iznine tabidir. Ancak karantina bölgesi içinde hastalık belirtisi göstermeyen kanatlılara kesim için izin verilerek, hükümet veteriner hekiminin gözetiminde kesime gönderilir.

e) Newcastle hastalığının çıktığı bölgede, hastalığın yayılmasına sebep olabilecek kanatlıların dışındaki diğer hayvanların, bunlarla ilgili her çeşit ürün ve malzemenin nakli de, mahalli Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonunun iznine tabidir.

f) Hastalığın çıktığı işletmede bulunan kanatlı hayvanların tamamı geciktirilmeden olay yerinde öldürülür. Ölen yada öldürülen tüm kanatlı hayvanlar ile yumurtalar imha edilir. Bütün bu işlemler hastalığın yayılışını en aza indirecek şekilde yürütülür.

Kanatlı Tifosu (Tavuk Tifosu) ve Pullorum Hastalıkları

Kanatlı Tifosu ve Pullorum Hastalıklarında aşağıda belirtilen tedbirler uygulanır.

a- Kanatlı Tifosu (Tavuk Tifosu) Hastalığı;

- 1) Kanatlılarda tifo (*Salmonella gallinarum*) hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık mahallinde gerekli muayene ve incelemeleri yapar ve gerekli gördüğü tedbirleri alır.
- 2) Kanatlı tifosu hastalığından şüphe edilen sürülerden alınan ölü veya hasta hayvanlardan bir kaç tanesi kesin teşhis için, usulüne uygun olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvara hasta ve ölü hayvan gönderilmesinin mümkün olmadığı durumlarda; hastalıklı kanatlılara ait iç organlar, uzun kemikler, gaita, kloakal swaplar, yumurta ve kan serumları laboratuvara gönderilir.

3) Laboratuvar raporuna istinaden veteriner hekim hastalık çıkış raporunu düzenler, derhal mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonunu toplar, komisyon hükümet veteriner hekiminin raporuna istinaden hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

4) Laboratuvar muayenesine göre bu hastalığın tespit edildiği kümeslerde, ölen kanatlılar gömülür veya yakılarak imha edilirler. Enfeksiyondan şüpheli genel durumu bozuk olan kanatlılar da imha edilirler.

5) Hastalığın tespit edildiği ticari kümeslerdeki yumurtacı veya broiler sürülerinde laboratuvar muayenesi 21 gün ara ile tekrarlanır. Son iki muayenenin menfi çıkması halinde sürü hastalısız kabul edilir.

6) Bu hastalığın tespit edildiği kümeslerdeki sürüler damızlık olarak kullanılmaz.

7) Damızlık sürülerde söz konusu hastalığın tespit edilmesi durumunda, bu Yönetmelikte yer almayan hususlarda Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ve talimatlar uygulanır.

8) Yurtdışından ithal edilen yumurtalar ve canlı kanatlı hayvanlar, yurda sokuldukları yerde bu hastalık bakımından laboratuvar muayenesine tabi tutulur.

9) Kanatlı tifosu sebebiyle alınan karantina tedbirleri, (5) numaralı alt bentteki şartlar yerine getirildikten sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

b- Pullorum Hastalığı;

1) Kanatlılarda pullorum (*Salmonella pullorum*) hastalığının çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi hastalık mahallinde gerekli muayene ve incelemeleri yapar ve gerekli gördüğü tedbirleri alır.

2) Pullorum hastalığından şüpheli sürülerden alınan ölü veya hasta hayvanlardan bir kaç tanesi kesin teşhis için, usulüne uygun olarak laboratuvara gönderilir.

Laboratuvara hasta ve ölü hayvan gönderilmesinin mümkün olmadığı durumlarda; hastalıklı kanatlılara ait iç organlar, uzun kemikler, gaita, kloakal swaplar, yumurta ve kan serumları laboratuvara gönderilir.

3) Laboratuvar raporuna istinaden veteriner hekim hastalık çıkış raporunu düzenler, derhal mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonunu toplar, komisyon hükümet veteriner hekiminin raporuna istinaden hastalık çıkış kararı alır ve ilan eder.

4) Laboratuvar muayenesine göre bu hastalığın tespit edildiği kümeslerde ölen kanatlılar gömülürler veya yakılarak imha edilirler. Enfeksiyondan şüpheli genel durumu bozuk olan kanatlılar da imha edilirler.

5) Hastalığın tespit edildiği ticari kümeslerdeki yumurtacı veya broiler sürülerinde laboratuvar muayenesi 21 gün ara ile tekrarlanır. Son iki muayenenin menfi çıkması halinde sürü hastaliksız kabul edilir.

- 6) Bu hastalığın tespit edildiği kümeslerdeki sürüler damızlık olarak kullanılmaz.
- 7) Damızlık sürülerde söz konusu hastalığın tespit edilmesi durumunda, bu Yönetmelikte yer almayan hususlarda Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ve talimatlar uygulanır.
- 8) Yurtdışından ithal edilen yumurtalar ve canlı kanatlı hayvanlar, yurda sokuldukları yerde bu hastalık bakımından laboratuvar muayenesine tabi tutulur.
- 9) Pullorum hastalığı sebebiyle alınan karantina tedbirleri, (5) numaralı alt bentteki şartlar yerine getirildikten sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

Kuduz Hastalığı

Kuduz hastalığı çıktığını haber alan hükümet veteriner hekimi derhal hastanın bulunduğu yere gider ve hastalık çıkış raporu düzenler. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu hastalık çıkış kararını alır ve ilan eder.

a) Kuduz hastalığına yakalanmış ve kuduz hayvan tarafından ısırılan hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Ancak, kuduz hayvan tarafından ısırılan hayvanların sahipleri öldürülmelerine rıza göstermez ise, en geç 5 gün içinde kuduz aşısı ile tedavi altına alınmak şartıyla, hayvan nev'ilerine göre bu Yönetmelikte belirtilen karantina süresince masrafları hayvan sahibine ait olmak üzere karantinaya alınır. Hükümet veteriner hekimi gerekli kontrolü yapmakla yükümlüdür.

b) Kuduz hastalığına yakalanmış hayvan, insanları da ısırmış ise hükümet veteriner hekimi durumdan mahalli sağlık teşkilatını haberdar etmekle yükümlüdür.

Isırma olayı mevcut olmasa bile il veya ilçe müdürlüklerinin hayvanlarda kuduz hastalığının çıktığını sağlık teşkilatına bildirmesi zorunludur.

c) Kuduz hastalığı çıkan yerdeki sahipsiz ve başıboş köpekler köylerde muhtar ve ihtiyar heyetince, kasaba ve şehirlerde belediye zabıtasınca tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir.

d) Kuduz hastalığının bulaşmasından şüphe edilen hayvanlar da tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Sahipleri öldürülmelerine rıza göstermez ise en geç 5 gün içinde kuduz aşısı ile tedavi altına alınarak et yiyenler, tektırnaklılar ve sığırlar altı ay; koyun, keçi, domuz ve kanatlılar üç ay masrafları sahibine ait olmak üzere karantinaya alınır. Hükümet veteriner hekimi gerekli kontrolü yapmakla yükümlüdür.

e) Kuduz hastalığından şüphe edilen hayvanlar şehir ve kasabalarda belediyeler, köylerde muhtarlıklar tarafından yaptırılan kapalı yerlerde 10 gün müddetle müşahedeye alınır. Müşahede sonunda kuduz hastalığının belirtisini göstermeyen hayvanlar hastaliksız sayılır.

Müşahede masrafları sahibine aittir.

f) Kuduz hastalığına yakalanmış veya hastalıktan şüpheli bir köpek müşahede yerinden kaçar ve bulunamaz ise o mıntıkanın on kilometrelik çevresindeki sahipsiz ve başıboş köpekler öldürülür ve imha edilir. Sahipli köpekler zincire bağlanır. Çoban köpekleri sürülerin bulunduğu yerde serbest bırakılır.

g) Sahipli kedi ve köpeklerin kuduz hastalığına karşı aşılması mecburidir. Şehirlerde belediyelerce, köylerde muhtarlıklarca sahipli köpek ve kedilerin kaydı tutulur. Bu kayıtlar hükümet veteriner hekimince denetlenir. Köpekler üç aylık kediler altı aylık olduklarında ilk defa aşılanırlar. Her yıl aşı tekrarlanır. Aşılanan hayvanlar için aşı belgesi düzenlenir. Belgesizler öldürülür ve imha edilir.

h) Kuduz hastalığından veya bulaşmadan şüphe edilen hayvanların buldukları yerin dışına çıkarılmasına izin verilmez. Bu hayvanların kesilmesi ve etlerinin tüketilmesi yasaktır, sütleri imha edilir.

- i) Belediyeler ve köy muhtarlıkları kuduz hastalığından veya bulaşmadan şüpheli hayvanların müşahedeye alınabilecekleri yeri temin etmek zorundadır.
- j) Kuduz hastalığına yakalanmış veya hastalıktan şüpheli hayvanların kadavraları, derileri ile birlikte imha edilir.
- k) Kuduz hastalığının kesin teşhisi için, hastalığa el koyan veterinerlikçe ölen veya öldürülen hayvanın başı bolca tuzlanıp, plastik torbaya sardırılır. Teneke kutu içerisinde veya tahta kutuda laboratuvara gönderilir. Ambalaj üzerine kuduz kelimesinin belli olacak şekilde yazılması zorunludur.
- l) Kuduz veya kuduz hastalığından şüphe edilen hayvan tarafından ısırılan hayvanlara beş gün içinde küratif aşı, tarifnamesine göre yapılır.
- m) Kuduz hastalığı sebebi ile konulan karantina tedbirleri hastalığa yakalanan hayvan; et yiyen, tektırnaklı ve sığır ise altı ay sonra; koyun, keçi, domuz ve kanatlılarda üç ay sonra dezenfeksiyon yapılarak kaldırılır.

n) Kuduz hastalığı ile mücadele ilgili bakanlıklarla yapılacak müşterek çalışma esasları düzenlenecek protokollerle belirlenir.